

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, професора,
професора кафедри менеджменту
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ГАРАФОНОВОЇ ОЛЬГИ ІВАНІВНИ

на дисертаційну роботу Шевчук Анни Леонідівни
**на тему: «Механізм забезпечення та організації ефективного
функціонування логістично-маркетингової системи підприємства:
стратегічні пріоритети реалізації»,**
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 Економіка
з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

На підставі вивчення дисертації та опублікованих за дослідженою темою наукових праць, а також матеріалів щодо апробації та практичного впровадження результатів наукового дослідження, виконаного Шевчук А.Л., можна констатувати наступне щодо актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, достовірності та наукової новизни одержаних результатів, повноти їх викладу в опублікованих працях та визначити загальну оцінку проведеного дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

На сучасному етапі розвитку української економіки виникає гостра необхідність адаптування економічних механізмів до змінних умов ведення бізнесу. У сфері машинобудування, де конкуренція посилюється, існує потреба у переосмисленні звичних стратегій розвитку для забезпечення сталого прогресу підприємств. Особливу увагу слід звернути на інновації, оптимізацію бізнес-процесів, шукаючи можливості зниження витрат та підвищення якості обслуговування клієнтів. Це вимагає комплексного та багатовекторного підходу, де ключову роль відіграє логістика, розглядаючи її як економічне управління та процес керування матеріальними потоками для досягнення максимальної ефективності при мінімальних затратах. В рамках ринкової економіки, ключовим аспектом успіху підприємств є розвиток та оптимізація логістичних та маркетингових систем, особливо у контексті виробничих та збутових ланцюгів. Це важливо для розширення ринків збуту, входження на нові ринки, підвищення лояльності існуючих клієнтів, приваблення нових споживачів та зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами і темами

Дисертаційна роботи пов'язана з науковими дослідженнями Хмельницького національного університету МОН України, зокрема з темами:

«Соціально-економічні механізми розвитку людського капіталу в системі міжнародного маркетингового та логістичного забезпечення підприємницької діяльності в умовах трансформаційних змін» (№ ДР 0122U002372, 2022-2025 рр.), «Цифрова трансформація торгівлі та діджиталізація митно-логістичного забезпечення бізнес-структур за умов диверсифікації міжнародних відносин у післявоєнній відбудові економіки України» (№ ДР 0122U200189, 2022-2025 рр.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Огляд змісту дисертаційної роботи та наукових публікацій авторки дозволяє зробити висновок про достовірність теоретичних і методичних положень, а також практичних висновків та рекомендацій, розроблених дисертанткою. Ця робота характеризується логічною структурою; послідовно розробленою постановкою проблеми, її розв'язання та визначення завдань, використовуючи вірні методи дослідження.

У ході дослідження були використані наступні методичні підходи: методи спостереження, порівняльного та структурно-логічного аналізу для виявлення зв'язків між причинами, об'єктами та суб'єктами системних конфліктів; емпіричне вивчення і систематизація інформації для ідентифікації проблем і орієнтації на дослідницький об'єкт; економічний аналіз для дослідження сучасного стану машинобудівного підприємства; системний і статистичний аналіз для розробки методів визначення стану логістично-маркетингових систем; динамічний аналіз для вивчення розвитку ключових показників машинобудівних підприємств у Хмельницькій області; графічні та табличні методи для теоретичного обґрунтування і візуалізації аналітичних даних.

Зміст дисертації охоплює ключові аспекти обраної теми дослідження, поставлена мета досягнута, завдання вирішені, а практичні рекомендації сформульовано у висновках до окремих розділів і до дисертації у цілому.

Наукове дослідження проведене на високому рівні. Аналіз літературних джерел за темою дисертації дозволив здобувачу сформулювати як теоретичні, так і методичні засади наукової роботи. При цьому слід зазначити, що наукові джерела використано здобувачем переважно критично – з проведеним аналізом, коректною полемікою та аргументацією власного підходу до тих чи інших положень, висновків чи пропозицій авторів, що свідчить про наукову зрілість автора та його загальнонаукову культуру.

Інформаційною та аналітичною основою дослідження стали законодавчі акти України, офіційна статистика Хмельницької області, наукові роботи українських та зарубіжних вчених, матеріали конференцій, інтернет-ресурси, звітність аналізованих підприємств, а також авторські спостереження і розрахунки.

Наукова новизна одержаних результатів

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та опублікованими науковими працями дає можливість погодитися з такими положеннями, які винесені на захист на предмет наукової новизни:

– вперше:

розроблено механізм для забезпечення та управління логістично-маркетинговою системою підприємства. Цей механізм інтегрує новітні підходи, методи та моделі управління матеріальними ресурсами, включаючи модифіковані процеси управління та структуру, а також нові методи розв'язання задач при координації матеріального потоку. Це дозволяє підприємствам гнучко пристосовуватися до ринкових змін і покращує внутрішньоорганізаційну комунікацію, мінімізуючи конфлікти, знижуючи витрати та зміцнюючи логістично-маркетингову систему.

– удосконалено:

1) підхід до розробки виробничих та збутових систем у компаніях, який відрізняється від стандартних методів, оскільки фокусується на визначенні етапів обігу капіталу на вищому, макроекономічному рівні. Такий підхід підкреслює тісний зв'язок та взаємозалежність між різними господарськими процесами та їхнім впливом на циркуляцію капіталу. Додатково, в роботі обґрунтовується користь використання стандартних моделей і методик SCOR для оптимізації бізнес-процесів у виробничих та збутових ланцюгах;

2) концептуальну модель розробки логістично-маркетингової системи, яка відрізняється від інших тим, що включає розробку та виконання стратегії створення такої системи. Вона передбачає детальний аналіз існуючого ланцюга від закупівель до виробництва і розподілу, встановлення найефективнішої структури управління матеріальними ресурсами та розробку відповідної організаційної моделі. Крім того, модель передбачає оптимізацію системи управління запасами;

3) науково-методичний підхід для оцінки ефективності логістично-маркетингових систем підприємств. Відмінність цього підходу полягає у використанні алгоритмізованого процесу оцінки, який охоплює аналіз інтегрованого маркетингового та логістичного міксу (double mix) 5PR за методом аналізу ієрархій (АНР). Цей підхід спрямований на визначення рівня забезпечення логістичних систем в кожному з підприємств, що входять у виробничі та збутові ланцюги, а також на формування рейтингу цих підприємств на основі їх ефективності;

4) методичний інструментарій для аналізу логістичного потенціалу підприємств машинобудівної галузі. Цей підхід відрізняється від інших завдяки використанню унікальної системи показників. Дані показники вимірюють оптимальність та ефективність організації матеріального потоку, раціональність логістичних процесів, а також ступінь задоволення потреб споживачів. Такий інструментарій дозволяє глибоко оцінити потенціал підприємств для формування ефективних логістично-маркетингових систем.

– набули подальшого розвитку:

1) розвиток науково-методичного підходу для досягнення стратегічної відповідності в логістично-маркетингових системах виробничих та збутових ланцюгів підприємств. Особливістю цього підходу є використання спеціально розробленої матриці "SCE&SCR / рівень визначеності попиту", яка відрізняється від інших методів. Ця матриця дозволяє організаційним структурам вибрати відповідні реактивні та ефективні бізнес-стратегії для підтримки логістично-маркетингових систем у виробничих та збутових ланцюгах;

2) науково-методичний підхід до визначення ключових процесів у виробничих та збутових ланцюгах, базуючись на принципах управління матеріальними потоками, зокрема методах "виштовхування" та "втягування". Відмінністю цього підходу є оцінка цих процесів за показниками, які відображають фінансовий стан підприємства. Відрізняючись від традиційних методів, у дисертації визначено ключові критерії важливості цих показників у контексті забезпечення логістично-маркетингових систем виробничих і збутових ланцюгів;

3) розширений методичний підхід до створення та впровадження логістичної стратегії підприємства. Цей підхід унікальний тим, що він інтегрує логістичну стратегію з ресурсною стратегією підприємства, відрізняючись від традиційних методів. Він передбачає створення специфічних шаблонів, методів та процедур, які забезпечують ефективну координацію поточкових діяльностей. Крім того, методика включає встановлення критеріїв для вирішення логістичних протиріч та адаптацію прогнозних показників бізнес-активностей з урахуванням перерозподілу ресурсів у тих галузях, де логістичні операції менш продуктивні.

4) методичний підхід до реалізації логістичного управління, який зосереджується на встановленні організаційних механізмів контролю за бізнес-процесами та ідентифікації шляхів модернізації існуючих систем управління. В рамках цього підходу розроблена топологія механізму логістичного управління, яка включає в себе спеціалізовані субмеханізми, які зосереджені на аналізі основних витрат під час ухвалення управлінських рішень, а також включають системи моніторингу, що забезпечують якісну інформацію і відстеження діяльності міжфункціональних команд.

Практичне значення результатів дослідження

Теоретичні висновки, практичні рекомендації та прикладні досягнення, представлені в цій дисертації, знайшли застосування у реальній практиці наступних підприємств та організацій: ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» (довідка № 4/448 від 03.02.2023), ТОВ «Вінницький агрегатний завод» (довідка № 6-21 від 17.01.2023), ДП «Новатор» (довідка № 4/448 від 21.12.2022), ТОВ «Укрелектроапарат» (довідка № 5Д-18 від 23.12.2022), АТ «Завод «Темп» (довідка № 142 від 12.01.2023) та ГО "Вінницький Бізнес Клуб" (довідка № 2/12 від 30.01.2023).

Окрім цього, наукові розробки та методичні вказівки авторки дисертації активно застосовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету, зокрема при викладанні таких дисциплін як «Основи логістики», «Міжнародна логістика» та «Міжнародний логістичний менеджмент», що підтверджується довідкою № 215/1 від 08.02.2023 року.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Ключові тези та найбільш значимі результати цієї дисертаційної роботи були представлені у 14 наукових публікаціях. Це включає 7 статей, опублікованих в українських наукових фахових виданнях, 1 статтю, яка внесена до міжнародної наукометричної бази даних Web of Science, 5 статей у зарубіжних виданнях, 1 розділ у колективній монографії, а також 5 наукових робіт, які демонструють апробацію матеріалів дисертації.

Авторкою дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації і виносяться авторкою на захист, апробації її основних положень.

Дотримання норм академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності.

Дисертантка дотримувалася норм та принципів академічної доброчесності, норм законодавства про авторське право, порушень яких, як і академічного плагіату, не виявлено. У дисертації наявні посилання на

. . .

власний дисертаційний матеріал, опублікованих у використаних джерелах, визначено

Оцінка змісту, структури та відповідності дисертаційної роботи встановленим вимогам

Проведений аналіз дисертаційної роботи дає підстави зробити висновок, що вона є завершеним науковим дослідженням, що містить елементи наукової новизни та практичної значимості. Аналіз змісту та структури дисертаційної роботи, викладених в ній теоретичних положень, науково-методичних і практичних розробок дозволяють оцінити її позитивно. Вона за своїм змістом повністю відповідає меті та поставленим задачам дослідження. Дисертаційна робота характеризується аргументованістю викладу матеріалу, цілісністю та змістовною завершеністю. Матеріал подано в логічній послідовності, доступною для сприйняття науковою українською мовою.

Дисертаційна робота викладена й оформлена відповідно до норм і вимог МОН України.

Висновки та пропозиції, що викликають певні сумніви, зауваження на окремі суперечності та можуть слугувати підґрунтям дискусії під час захисту дисертації

Наголошуючи на загальній позитивній оцінці, вважаємо за доцільне висловити зауваження та положення дискусійного характеру.

1. У роботі детально описується використання еталонних моделей і методик структури SCOR, але не розглядаються альтернативні підходи або сучасні інновації в цій галузі. Було б корисно дослідити інші підходи та їх порівняльний аналіз.

2. У дисертації недостатньо висвітлено вплив маркетингової стратегії на логістичні процеси. Доцільно було б додати аналіз, як стратегічні рішення у маркетингу впливають на логістику та загальну ефективність підприємства.

3. Дисертація включає детальне дослідження різних стратегій забезпечення логістично-маркетингових систем, але обмежується зосередженням на традиційних методах. Сучасні підходи, такі як цифровізація та використання штучного інтелекту, не розглядаються достатньо глибоко. Робота значно виграла б, якщо авторкою було проведено детальний аналіз сучасних тенденцій в сфері цифровізації та застосування штучного інтелекту у логістично-маркетингових системах для дослідження впливу новітніх технологій на оптимізацію ланцюгів постачання, управління запасами, прогнозування попиту та персоналізацію маркетингових стратегій.

4. В дисертації (с. 198-200) згадується роль контролюючих груп у логістичному управлінні, але не деталізовано, яким чином ці групи взаємодіють з іншими елементами організаційної структури. Бажано було б ширше розкрити цей аспект, описавши механізми координації та взаємодії між контролюючими групами та іншими відділами підприємства.

5. У 3 розділі, описується застосування логістичного аутсорсингу (с. 201-204), де авторка наводить приклади його використання, але не зосереджується на потенційних ризиках та викликах, що можуть виникнути при інтеграції з зовнішніми постачальниками. Важливо розширити аналіз, включивши оцінку ризиків і стратегії їх мінімізації.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Запропоновані положення наукової новизни, що полягають у розв'язанні актуального завдання, теоретичного обґрунтування і розробки науково-практичних рекомендацій щодо формування механізму забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства, є суттєвим внеском у організацію логістичного управління підприємств машинобудування. Дисертаційна робота Шевчук Анни Леонідівни «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації» є завершеним, цілісним науковим дослідженням, виконана на актуальну тему, містить положення наукової новизни та має теоретичне й практичне значення.

Дисертаційне дослідження «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації» відповідає спеціальності 051 Економіка, за формою і змістом відповідає вимогам викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Робота оформлена відповідно до вимог Наказу Міністерства освіти та науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40.

Авторка дисертації «Механізм забезпечення та організації ефективного функціонування логістично-маркетингової системи підприємства: стратегічні пріоритети реалізації», Шевчук Анна Леонідівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

Ольга ГАРАФОНОВА

